

Vjeroučitelji

INTERVIEW

Poslanje nam je biti svjedokom

U prošlom broju *Kateheze* objavljen je prvi u nizu intervjua s ciljem da se što bolje upoznamo s vjeronaučnom školskom praksom - njenim dobrim i lošim stranama, konkretnim problemima i mogućim rješenjima, onako kako ih vide protagonisti te iste prakse. Ovaj put za nas govori gospođica Silvana Grubić, diplomirana pravica iz Splita, vjeroučiteljica u splitskom srednjoškolskom centru "Ante Jonić" za obrazovanje u ugostiteljstvu i trgovini

...

Početnica sam na području odgoja. Ovo je prvi put da se bavim pedagoškim poslom. Do sada sam dvije godine radila kao sudački pripravnik. Kada se pružila prilika raditi kao vjeroučitelj, rado sam prihvatila. Kanonsko poslanje na godinu dana primila od splitsko-makarskog nadbiskupa. Stječem katehetsko-pedagošku struku. Za sada sam položila prvi stupanj, prvu godinu trogodišnjeg intenzivnog katehetskog tečaja. Vjerski odgoj koji sam primila u obitelji i vjersko iskustvo koje sam stekla u sredini u kojoj sam živjela daju mi snagu i sigurnost da ću ovaj posao obavljati dobro i dosljedno.

Moji vjeroučenici su srednjoškolci od 1. do 4. razreda. Pubertetske su to godine, povezane s mnogim problemima, a trebaju usmjerenje, poticaj, pomoć da ne bi krenuli stranputicom. Smatram da im vjera može puno pomoći, ponuditi ono što im je važno za život: put, svjetlo, nadu. Neki od njih čak imaju prilično vjerskog znanja koje su stekli u svojim župskim zajednicama, a neki stvarno ne znaju ni najosnovnije stvari.

Mislim da je jedan sat vjeronauka tjedno premalo za srednje škole. Iduće bi mu godine trebalo dati više sati, ako je moguće u bloku. Inače imam vjeronauk sve dane, dvadeset školskih sati tjedno. Neki su od njih idealno riješeni. To su oni koji su smješteni unutar prva četiri školska sata. Ali ima i onih koji su na koncu, tj. šesti i sedmi školski sat. Djeca su tada već preumorna, zasićena su prethodnim satovima.

Drugi problem je prostor. Nemamo određene prostorije za vjeronauk. On se seli svaki sat iz jedne prostorije u drugu. Možda bi idealno rješenje bilo kad bi postojao neki "kabinet", koji bi se uređio tako da bi već sam ambijent stvarao ugođaj - ako bi npr. u njemu postojao križ ili kakva slika. Trebali bismo aparaturu, npr. dija projekte, da bismo se mogli služiti ne samo riječju nego i drugim pomagalima. Međutim, vrlo ih je teško nabaviti. Poznato mi je da *Katehetski salezijanski centar* u Zagrebu posjeduje takva pomagala, ali za sada je teško doći do njih. Neki ih nemaju ni na župama pa ih je nemoguće posuditi. Ta su pomagala nužna u školi. Mislim da nemamo ni stručnog časopisa. Popratna literatura nam je neophodna. Trebalo bi stvoriti malu katehetsku "biblioteku". Možda će se situacija popraviti u dogledno vrijeme. Ovo su ipak tek počeci.

Odaziv učenika prilično je dobar. Nemam točne podatke, ali mislim da se za vjeronauk prijavilo 50% učenika. Na početku školske godine neki su se kolebali, međutim sada pokazuju zanimanje. Ima još uvijek onih koji bi se željeli uključiti. Valjda im drugi pričaju o svom iskustvu, koje -

Dobro je da je vjeronauk ušao u škole ali zaustaviti se samo na jednom školskom satu nije dostatno. Mogli bismo poslije škole organizirati neke kružoke pa na taj način aktivirati vjeroučelnike.

Ne vjerujem da će - kao što neki kažu - školski vjeronauk postati tvornica ateista. Zašto bi to postao? Mnogo ovisi o nama vjeroučiteljima. Tko nije odgojen u vjerskom duhu ne može biti "učitelj vjere".

---

kako za sada izgleda - nije loše. Bilo je i osipanja, ali neznatnog. Dvoje ili troje, pa možda i desetak učenika. Radi se o djeci koja nikada nisu išla na vjeronauk.

U župskim zajednicama vjeronauku se pristupalo na ležerniji način. Ja sam kao dijete to shvaćala igrom, ali tako se stjecalo znanje, upoznavale su se određene vjerske istine, gradilo se vjersko iskustvo, stvarale su se navike. U školi su ovo prvi koraci. Mislim da je kroz školski vjeronauk moguće ponuditi ne samo informaciju nego i cjeloviti odgoj. Vjeronauk nije kao ostali predmeti. Svrha mu nije znati, nego spoznati da bi se iz te spoznaje živjelo. Svojim zadatkom smatram podastiranje određenoga vjerničkog znanja, ali i nadogradnju svega onoga što su djeca stekla u svojim župskim zajednicama. Treba pomoći vjeroučeniku u otkrivanju životnog smisla, odgojiti ga, stvoriti od njega dobra kršćanina. Istina, traba strpljenja i snage, ali se cilj može postići. Ne treba zaboraviti da se dobrim dijelom radi o vjeroučenicima koji već žive vjerničkim životom. Da bismo u tome uspjeli, naše je životom svjedočiti vrijednost onoga o čemu govorimo. To je ono bitno, ono važno. Poslanje nam je biti svjedokom.

Vjeronaučni program, čini mi se, ima uz pozitivne strane i negativnih. Neke su teme mladima zanimljive i to je njegova pozitivna strana. Međutim, mladi žele raspravljati o problemima koji se tiču njihove generacije, njihova konkretnog života. Recimo: odnos prema starijima, odnos učenika prema profesoru, neshvaćenost od drugih u društvu, prve ljubavi, delinkventne situacije kojima su često svjedoci ili čak i protagonisti, narkomanija, alkoholizam, ratna situacija u kojoj se nalazi njihova domovina itd. Sve su to problemi koji ih tište. Oni žele raspravljati o tim konkretnim i za njih bitnim problemima. Mi koji ih odgajamo dužni smo prihvatiti te njihove probleme i tražiti zajedno s njima moguća rješenja. Smatram da ovim programom nije zahvaćena cjelokupna problematika mladih ili ja nemam dostatan uvid u program. Voljela bih da se u izboru sadržaja vjeronauka više pažnje posveti egzistencijalnim, konkretnim pro-

blemima konkretnih vjeroučenika, ali sam svjesna i toga da je važno ponuditi dobar i kompaktan program kako bi se svaki vjeroučenik mogao upoznat s cjelovitim sadržajem vjere. Slijedeći takav program, treba u isto vrijeme osigurati prostor za probleme koji tište ili zanimaju vjeroučenika. A kako to izvesti? Možda ostavivši, tokom godine ili tromjesečja, par slobodnih sati namijenjenih upravo tome. Ili možda organizirati svaki sat na taj način da se posljednjih pet do deset minuta ostavi vjeroučenicima. Da, sadržaj mora biti cjelovit, ali početi od osobnog iskustva i osobnih problema vjeroučenika ne znači automatski isključiti predviđeni program, nego znači imati sluha za konkretne probleme. Polazeći upravo od njih, valja uvoditi vjeroučenika u sadržaj vjere kako bi shvatio tko je, što je i kamo ide. Stoga ja koncipiram svoj vjeronaučni sat na slijedeći način: 10 do 15 minuta izlažem predviđenu temu, nakon toga obično upotrijebim poneki odlomak iz Biblije koji je u svezi s temom. Zatim kroz razgovor pokušavam upozoriti na važnost i značaj poruke za našu konkretnu životnu situaciju. Na koncu približimo najbitnije.

U radu slijedim službeni program, a služim se i tekstem prvog udžbenika, za sada tiskanim u časopisu "Kateheza" a ne kao posebna knjiga. Smatram da je uz taj udžbenik neophodno tiskati i priručnik za vjeroučitelja. Neki od nas još uvijek nemaju dovoljno ni znanja ni iskustva. Moramo posvuda tražiti tako da dosta vremena potrošimo na pripremu. A ponekad ne uspijemo ni naći ono što bi nam bilo korisno.

Mi se vjeroučitelji laici nalazimo u drukčijoj situaciji negoli svećenik ili časna sestra. Ne smatram to hendikepom. Doduše, mi laici još uvijek nemamo iskustva u radu s djecom kao svećenici i časne sestre, koji su posao vjeroučitelja obavljali u okviru svojih župskih zajednica. Tu su oni u prednosti. No mi laici dolazimo iz gotovo identične životne okoline iz kakve nam dolaze vjeroučenici - mislim tu na obiteljski ambijent, na sredinu u kojoj se i oni kreću, pa smo im možda stoga bliži. I gledaju nas drukčijim očima nego

svećenika. Stoga će nam pristup možda biti drukčiji. No i jedni i drugi prenosimo isti sadržaj i tu se ne bismo smjeli razlikovati. Inače nas ohrabruje i sam način na koji su nas prihvatili. U početku, dok led nije probijen, bilo je malo neobično. Očekivali su ili svećenika ili časnu sestru u odori. Međutim, s vremenom su se privikli. Shvatili su da živimo normalnim životom kao i oni, te da svećenik ili redovnica nisu jedini mogući vjeroučitelji, kao što je do sada bilo uobičajeno.

Inače, pokušavam im pristupiti na taj način da vjeronauk ne shvate kao druge predmete, nego kao jedan vid susreta, pa i sa Svevišnjim. Na početku i na kraju svakoga sata molimo, i time su oduševljeni. U početku su se smijuljili, mislili su - nisam časna, nisam iz tih redova pa... Čuli su se i komentari: "Napokon da se i to dogodilo, zar je to moguće?"

Nisam jedini vjeroučitelj u mojoj školi. Tu su još jedan kolega laik i jedan pater. Dosta često s njima kontaktiram. Tako se lakše dođe do infor-

macija, knjiga, razmijenimo iskustva. Ustvari, stvorili smo neku vrst aktiva na nivou škole. Nemamo problema s ostalim nastavničkim osobljem. Lijepo su nas prihvatili, pa i oni koji nisu vjernici.

U odnosu na ostale školske predmete vjeronauk ipak nije ravnopravan. Trebalo bi ga s njima izjednačiti. Dijete izborni predmet shvaća kao onaj koji ne mora pohađati, koji dakle nije obvezatan. To je možda dvosjekli mač. Ne možete nikoga prisiliti na ono što ne želi. Čini mi se da mnogo ovisi o obitelji. Nužno je da se vjeronauk bira po uvjerenju, ali jednom kada se izabere, trebao bi postati obvezatan predmet u rangu ostalih. Kao izborni gradivo bira se na godinu dana. Možda bi bilo bolje birati ga na duže vrijeme. Ali budući da smo tek na početku, treba sve skupa dobro sagledati i odvagnuti.

Nastava nije jedino mjesto za vjeronauk. Postoje i drugi tipovi kontakta s vjeroučenicima. Dobro je da je vjeronauk ušao u škole, ali zaustaviti se samo na jednom školskom satu nije dobro.

Možda bi bilo dobro poslije škole organizirati neke kružoke pa na taj način aktivirati vjeroučenike. Zatim bi bilo zgodno organizirati posjete, primjerice nekim samostanima, značajnijim mjestima iz naše crkvene povijesti, kulturnim prostorima inspiriranim vjerskim sadržajem. Bilo bi poželjno sudjelovati s njima na liturgijskim slavljinama. Međutim, problem je što se radi o mladima iz različitih sredina i nije ih moguće skupiti sve u jednoj župskoj zajednici. Možda bi trebalo - od prigode do prigode - za veće blagdane organizirati liturgijsko slavlje na području gdje se nalazi škola tako da u njemu možemo sudjelovati svi zajedno.

Moram nešto reći i o problemima na koje nailazimo. Jedan od njih tiče se komunikacije, kontakta. U nekim grupama vjeroučenika je previše. Negdje su spojena po tri razreda tako da ih je u grupi i po 45 do 50. Neke druge grupe broje samo 15 vjeroučenika. Idealna bi bila grupa od 15 do 20 vjeroučenika. Problem je imati veliku grupu. Drugi problem je što oni imaju previše sati, stariji razredi i praksu.

Neki drže da je vjeronauk u školi trend, nešto poput "Teorije i prakse samoupravnog socijalizma", tj. - po njima - promijenio se režim pa... Mislim da se ne radi o trendu, ili kako mi po splitski kažemo nije uveden stoga što je to u "diru". Jednostavno se radi o generaciji koja nastavlja ono što je do sada živjela u okviru svoje obitelji i svoje vjerske

zajednice. Ima djece koja ne pohađaju vjeronauk samo u okviru škole već i u svojim župskim zajednicama. Zato ne vjerujem niti - kao što neki kažu - da će školski vjeronauk postati tvornica ateista. Zašto bi to postao? Mnogo ovisi o nama vjeroučiteljima. Tu ne pomaže samo znanje. Stoga mislim da netko tko nije vjernik uopće ne može obavljati ovu zadaću, jer ako nije odgojen u vjerskom duhu, ne može biti "učitelj vjere". Uostalom uspjeh, onaj pravi, ovdje prilično ovisi o osobnom životnom svjedočanstvu, o tome kako se živi konkretan život, o odnosu prema ljudima. Vrlo je važno poznavati životne okolnosti, obiteljsku sredinu, životni prostor vjeroučenika, njihov socijalni status itd.

Samo oni koji paze na sve ovo mogu graditi dalje.

Vjeronauk se vratio u škole. Ja sam optimist. Vjerujem čak da će slijedeće godine biti još više zainteresiranih. Vjerujem da će vjeronauk za ovu generaciju imati bar ono isto značenje koje je imao, primjerice, za moje roditelje, koji su ga pohađali prije gotovo pola stoljeća, a toliko im je dao i s radošću ga se sjećaju. Vjerujem da će i ovoj novoj generaciji pružiti mogućnost da upoznaju Isusa Krista, da ga zavole. I da će im dati poticaj, nadu i snagu da bolje i ljepše žive; da znaju cijeniti dobrotu i ljubav; da znaju pomagati jedni drugima. To je ono što me veseli. Kad uđem u razred, osjećam se uistinu radosno, kod kuće, na svome.